

Deregulering in Groot-Brittannië

ESB van 6 mei jl. besteedde naar aanleiding van het op 8 en 9 mei jl. gehouden Vlaams Wetenschappelijk Economisch Congres over 'sociaal-economische deregulering' aandacht aan diverse inhoudelijke en theoretische aspecten van deregulering. Dit artikel bespreekt kort de praktijk van het Britse dereguleringsbeleid. Geconstateerd wordt dat het Britse beleid qua karakter en organisatorische opzet afwijkt van het Nederlandse beleid van 'terughoudendheid met regelgeving'.

Het dereguleringsbeleid van de Britse regering is sinds enkele jaren tot een snelle ontwikkeling gekomen. Belangrijke documenten over dit beleid zijn de aan het parlement gezonden nota's *Burdens on business* (1985), *Building businesses... not barriers* (1986) en *Encouraging enterprise* (mei 1987). Deregulering vormt uitdrukkelijk een onderdeel van het economisch beleid in Groot-Brittannië: het gaat om het verlichten van de administratieve en andere lasten voor het bedrijfsleven. Daarbij wordt veel aandacht besteed aan het midden- en kleinbedrijf. In die zin is het dereguleringsstreven beperkter en gericht dan in Nederland. Voor zover er een algemener streven is naar stroomlijning en vereenvoudiging van wetgeving – reeds lang belichaamd in de British Law Commission – wordt dit althans orga-

nisatorisch gescheiden gehouden van de deregulering. Anderzijds heeft deregulering een ruimere strekking dan in Nederland: het omvat bij voorbeeld ook het vereenvoudigen van de uitvoering en het door betere voorlichting toegankelijker maken van regelingen.

De centrale verantwoordelijkheid voor deregulering ligt bij Lord Young of Graffham, een van de onderministers voor handel en industrie. In het vorige kabinet vervulde hij de functie van onderminister voor werkgelegenheid; de centrale ambtelijke dereguleringsseenheid is met deze minister overgegaan van het Ministerie van Werkgelegenheid naar dat van Handel en Industrie.

Hoofdpijnen

In het dereguleringsbeleid wordt een centrale rol vervuld door *bedrijfskostenrapportages* ('*compliance cost assessments*' (cca's)), die in een zo vroeg mogelijk stadium van voorbereiding van een wettelijke regeling moeten worden opgesteld. Deze cca's vervullen een rol bij de besluitvorming over regelingen. De cca's maken als zodanig geen deel uit van de toelichtende stukken, doch zijn wel voor een ieder verkrijgbaar.

Zoals reeds aangeduid wordt veel aandacht besteed aan een goede *com-*

municatie met het bedrijfsleven. Zo is er een vaste adviesgroep voor deregulering, die maandelijks bijeenkomt en samengesteld is uit deskundigen/generalisten uit het bedrijfsleven. Dit panel kan vanuit de praktijk knelpunten bij de uitvoering van bestaande wetgeving signaleren en adviseren over verbeteringen. Ook is een onderzoek gaande naar de consultatieprocedures van de regering richting bedrijfsleven, waaruit een handleiding voor ambtenaren moet voortkomen. Het gaat hierbij niet (zozeer) om consultatie van advieslichamen en vertegenwoordigende organisaties, maar om procedures voor het uitlokken van commentaren van de belanghebbenden zelf. Daarnaast worden bij voorbeeld de door bedrijven in te vullen formulieren vereenvoudigd en in aantal verminderd en wordt het voorlichtingsmateriaal over allerlei regelingen verbeterd en uitgebreid.

De Britten spelen ook een belangrijke stimulerende rol bij de ontwikkeling van een dereguleringsbeleid van de EG.

Organisatie

De organisatorische voorzieningen binnen de ministeries zijn vastgelegd in het z.g. concordat. De primaire verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke deregulering berust – evenals in Nederland – bij de 'regulerende' ministeries. Een centrale rol wordt sedert 1985 vervuld door de *Enterprise and Deregulation Unit* (EDU), thans ondergebracht bij het Ministerie van Handel en Industrie. In beginsel bestaat deze eenheid gedurende drie jaar; in september 1988 zal een evaluatie plaatsvinden. Tevens zijn er kleine dereguleringsseenheden bij alle ministeries. De EDU heeft een coördinerende en ondersteunende rol ten opzichte van de ministeries. Er zijn geen speciale contacten met het Ministerie van Justitie, de Law Commission of vergelijkbare instanties. In de staf van EDU zijn geen juristen opgenomen. De medewerkers zijn afkomstig van andere ministeries en concentreren zich allen op hun 'eigen' terrein.

De EDU beoordeelt zelf slechts de cca's van op basis van de halfjaarlijkse departementale rapporten (zie hierna) geselecteerde, voor het bedrijfsleven in het bijzonder relevant geachte, ontwerp-regelingen. Deze eenheid helpt de ministeries waar nodig met het opstellen van (de systematiek voor) cca's en evaluatie van bestaande wetgeving. Overigens worden individuele cca's wel alle (mede) beoordeeld door het Ministerie van Handel en Industrie c.q. een ander ministerie dat zich vooral richt op de desbetreffende bedrijfstak, bij voorbeeld het Ministerie van Financiën voor het bank- en verzekeringswezen.

Daarnaast dienen alle ministeries halfjaarlijkse rapportages ('forward looks') op te stellen, waarin zowel

wordt ingegaan op de in de komende periode te publiceren ontwerp-regelingen met belangrijke gevolgen voor het bedrijfsleven als op de voortgang die in de voorbije periode is geboekt op de verschillende onderdelen van het dereguleringsbeleid. Naar aanleiding hiervan wordt in voorkomende gevallen door de EDU overleg gepleegd met het rapporterende ministerie.

De EDU houdt zich ook bezig met de deregulering in Europees verband; in dit kader heeft de EDU toegang tot de bijeenkomsten van het 'Cabinet Office', waar de Britse inbreng naar Brussel wordt gecoördineerd.

De EDU onderhoudt nauwe banden met de 'Prime Ministers Policy Unit' en de eveneens dicht bij de eerste minister opererende 'Efficiency Unit', maar ook b.v. met het 'Civil Service College', met het oog op een bedrijfsvriendelijke(r) opstelling van de ambtelijke dienst. Het concordat bevat verder o.a. nog richtlijnen voor de departementale dereguleringsseenheden.

Resultaten

Zonder enige pretentie van volledigheid geef ik ter illustratie hieronder enkele resultaten van het dereguleringsbeleid weer:

- *standaardbestemmingen*. Ten einde een grotere flexibiliteit in wijzigingen in het gebruik van bedrijfsgebouwen zonder 'planning permit' mogelijk te maken zijn drie standaardklassen gevormd: zaken zonder directe publieksservice, financiële en andere diensten aan het publiek en horeca;
- *verlaging vennootschapsbelasting*. Verlaging van 42% in 1979 tot 27% (voorstel-1987);
- *btw-heffing op kasbasis*. Hangende een ontheffingsprocedure bij de EG zal m.i.v. 1 oktober 1987 voor bedrijven met een omzet van minder dan f. 250.000 de btw op kasbasis worden geïnd, hetgeen zowel een administratieve verlichting inhoudt als een oplossing voor de dubieuze debiteurenproblematiek;
- *nota over 'disincorporation'*. Deze nota die voor commentaar wordt gepubliceerd handelt over mogelijke aanpassingen in belasting- en vennootschapsrecht met het oog op het kunnen kiezen van de rechtsvorm van een onderneming (met name het al dan niet in stand houden van een rechtspersoon) op puur commerciële gronden;
- *handleiding arbeidsveiligheid*. Voor kleine ondernemingen komt een handboek beschikbaar over gezondheids- en veiligheidsproblemen in de bedrijfsuitoefening, alsmede ander op deze ondernemingen gericht voorlichtingsmateriaal;
- *wijzigingen in ondernemingsrecht*. Ook hier is een scala van maatregelen aan de orde, waaronder een reductie van de boekhoudings- en actieve informatieverplichtingen, o.a.

door een uitbreiding van de reikwijdte van de definitie van 'kleine onderneming';

- *aanpassing van de 'Consumer Credit Act'*. Deze wet, die in 1985 volledig in werking trad, bleek op bepaalde punten, zoals kredietverlening aan natuurlijke personen die een beroep of bedrijf uitoefenen, alsmede overeenkomsten tot wijziging van bestaande kredietovereenkomsten, nogal wat problemen te veroorzaken. Nadat de adviesgroep uit het bedrijfsleven deze had signaleerd heeft het Ministerie van Handel en Industrie met een 'consultative paper' externe reacties uitgelokt. Inmiddels zijn naar aanleiding daarvan voorstellen voor wetswijziging ten departement ontwikkeld (vereenvoudiging en verduidelijking);
- *sluitingstijden horeca*. In de Nederlandse pers is reeds aandacht besteed aan de plannen voor versoepeling van de typisch Britse sluitingstijden van pubs e.d.;
- *vergunningenproblematiek*. Op basis van het rapport *Burdens on business* is in 1985 een grote operatie met betrekking tot de vergunningstelsels van diverse overheidsinstanties ten opzichte van verschillende takken van het bedrijfsleven gestart en inmiddels grotendeels voltooid. Dit heeft geleid tot afschaffing (enkele gevallen), vereenvoudiging, betere voorlichting enz.

De afslankings- en efficiency-operaties van de Britse overheid zijn naar verluidt bij de betrokken ambtenaren niet zonder meer een ondersteuning van de deregulering. In bepaalde gevallen leidt afslanking tot verminderde dienstverlening aan het bedrijfsleven of zelfs tot een verschuiving van taken naar bedrijven (sociale verzekeringen). Wat betreft reguleringsgeneigdheid van parlementaire zijde heeft men het meest te stellen met (amendementen van de zijde van) het Hogerhuis.

In het voorgaande heb ik al enkele malen vergelijkenderwijs kort gerefereerd aan het Nederlandse dereguleringsbeleid. Toen deregulering in Nederland tot organisatorische ontplooiing kwam – in 1982/1983, onder het kabinet-Lubbers-I – speelde ook hier het Ministerie van Economische Zaken een centrale rol. Later heeft Justitie het voortouw genomen naar aanleiding van de advisering door de commissie-Geelhoed. De benadering werd daarvoor veel algemener, met als belangrijke thema's duidelijkheid van normstelling, beperking van delegatie, aandacht voor interne beleidslasten. Daarnaast bleef er wel steeds aandacht voor de economische aspecten. Vanuit economisch perspectief is het Britse dereguleringsbeleid gericht en mogelijk efficiënter.

J.L. Spier

De auteur is werkzaam bij het Ministerie van Economische Zaken. Het artikel is op persoonlijke titel geschreven.